

GÜNLÜDÜR

Sayı : 64272063-610- **5652**
Konu : Yazılı Soru Önergesi (7-690)

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İlgi : TBMM Başkanlığının 28.12.2015 tarihli ve 43452547-120.07-9944 sayılı yazısı.

Balıkesir Milletvekili Sayın Ahmet AKIN'ın tarafıma tevcih ettiği 7/690 esas numaralı yazılı soru önergesi, Türkiye Büyük Millet Meclisi İçtüzüğü'nün 99 uncu maddesi gereği ekte cevaplandırılmaktadır.

Bilgilerinizi arz ederim.

Dr. Berat ALBAYRAK
Bakan

Ek :7-690 Esas Numaralı Önerge Cevabı (3 sayfa)

Soru 1:

Rusya ile yaşanmakta olan siyasi ve ekonomik krizle birlikte ülkemizin enerjide dışa bağımlılığı, özellikle Rusya'ya bağımlılığı konusu tekrar gündeme gelmiştir. 2014 yılında ülkemizin doğalgaz ihtiyacının %54,8'inin, yani yaklaşık 27 milyar Sm³ doğalgazın Rusya'dan ithal edildiği bilinmektedir. Yine 2014 yılında üretilen elektriğin %48'inin doğalgaz ile üretildiği bilinmektedir. Bu konuyla ilgili olarak;

-Rusya ile yaşanmakta olan krizin derinleşmesi ve doğal gaz ithalatımızı da olumsuz etkilemesi durumunda, ülkemizin doğal gaz ihtiyacını kısa dönemde karşılamaya yönelik olarak hangi alternatifler üzerinde çalışılmaktadır? Böyle bir durumda doğal gaz arz güvenliğini sağlayacak gerekli önlemler alınabilmiş midir?

Cevap 1:

Boru Hatları ile Petrol Taşıma AŞ Genel Müdürlüğü (BOTAŞ), doğal gazın kesintisiz bir şekilde tüketicilere ulaştırılması amacıyla bir taraftan doğal gaz iletim ve depolama altyapısının geliştirilmesi, diğer taraftan doğal gaz arz güvenliği kapsamında kaynak ve güzergâh çeşitliliği sağlanması hususunda gerekli tüm tedbirleri almaktadır.

Ülkemizin doğal gaz ihtiyacını kısa dönemde karşılamaya yönelik olarak alınan tedbirler kapsamında özellikle tüketimin yüksek olduğu kış dönemlerinde pik talebin karşılanması ya da dönemsel olarak ortaya çıkabilecek arz açığını karşılamaya yönelik olarak BOTAŞ tarafından uluslararası spot LNG piyasasında faaliyet gösteren firmalardan spot LNG ithalatı yapılmaktadır. Bu çerçevede kış dönemlerinde Marmara Ereğlisi ve EGEgaz LNG Terminallerinden azami miktarda doğal gaz girişi sağlanmaktadır. Bununla birlikte kaynak çeşitlendirilmesi hedefi kapsamında uluslararası piyasada faaliyet gösteren firmalar ile uzun dönemli sözleşmelerle LNG ithalatına yönelik çalışmalar da devam etmektedir. Ayrıca Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı Genel Müdürlüğü (TPAO)'ya ait Kuzey Marmara ve Değirmenköy'de bulunan doğal gaz yer altı depolarından kış döneminde tam kapasite ile faydalanılması amacıyla yaz aylarında maksimum miktarın depolanması sağlanmıştır.

Sorular 2, 3:

-Yaşanabilecek olası bir doğalgaz sıkıntısında alternatif olacak şekilde LNG ithalatı gündeme getirilmiştir. Bu anlamda ülkemizde yeterli miktar ve kapasitede LNG depolama olanakları var mıdır? BOTAŞ'a ait LNG depolama tesislerinin kapasitesi nedir? Özel sektörün elinde bulunan LNG depolama tesislerinden hizmet alımı yoluyla yararlanılabilmesi için gerekli anlaşma ve sözleşmeler yapılmış mıdır?

-Doğal gaz depolama tesislerinin kapasitesi kış dönemlerindeki ihtiyaç dikkate alındığında ülkemizin kaç günlük ihtiyacını karşılayabilecek durumdadır?

Cevaplar 2, 3:

Ülkemizde faal halde bulunan tek yeraltı deposu TPAO tarafından depolama lisansı kapsamında işletilmektedir. Bunun yanı sıra Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK) tarafından; BOTAŞ (faaliyete başlama tarihi: 2017), Atlas Petrol Gaz İthalat İhracat ve Pazarlama Ticaret AŞ'ye (faaliyete başlama tarihi: 2025), Toren Doğalgaz Depolama ve Madencilik AŞ'ye (faaliyet başlama tarihi: 2022), Gaz Depo Madencilik AŞ'ye (faaliyete başlama tarihi: 2022) de yer altında doğal gaz depolama faaliyeti yapmak üzere depolama lisansı verilmiştir.

2007 yılında devreye alınmış ve TPAO'ya ait olan Kuzey Marmara ve Değirmenköy Yeraltı Doğal Gaz Depolama Tesisleri'nin toplam çalışma gazı miktarı 2.661 milyon Std m³'tür. Depolama tesislerinde yaz aylarında doğal gaz depolanmakta ve depolanan doğal gaz, kış aylarında oluşan pik tüketimi karşılamak ve iletim sistemine ilave doğal gaz girişinin

**BALIKESİR MİLLETVEKİLİ SAYIN AHMET AKIN'IN
YAZILI SORU ÖNERGESİ VE CEVAPLARI
(7/690)**

sağlanması amacıyla kullanılmaktadır. Kış ayında günlük doğal gaz tüketimi yaklaşık 200 milyon Sm³'tür. Yeraltı depolama tesisi, Nisan-Ekim arasında enjeksiyon (gazın depolanması), Kasım-Mart arasındaki dönemde de yeniden üretim esasına göre çalışmaktadır.

Ayrıca, BOTAŞ'a ait Tuz Gölü Doğal Gaz Yer Altı Depolama Projesi'nin yapım çalışmaları iş programına uygun olarak devam etmekte olup, 2015 yılsonu itibarıyla projenin ilerlemesi %74'tür. Bu kapsamda, 2017 yılında birinci aşamanın (500 Milyon m³ depolama kapasitesi), 2020 yılında ise ikinci aşamanın (1 Milyar m³ depolama kapasitesi) tamamlanarak bir bütün olarak devreye alınması planlanmaktadır. Projenin birinci aşamasının tamamlanması ile günlük 20 milyon m³, ikinci aşamasının tamamlanması ile de günlük 40 milyon m³ doğal gaz ulusal iletim sistemine verilebilecektir.

Soru 4:

Yaşanabilecek olası doğal gaz sıkıntısında alternatif olacak şekilde LNG ithalatı gündeme getirilmiştir. Bu anlamda ülkemizde yeterli miktar ve kapasitede LNG depolama olanakları var mıdır? BOTAŞ'a ait LNG depolama tesislerinin kapasitesi nedir? Özel sektörün elinde bulunan LNG depolama tesislerinden hizmet alımı yoluyla yararlanılabilmesi için gerekli anlaşma ve sözleşmeler yapılmış mıdır?

Cevap 4:

Ülkemizde faal halde bulunan iki adet sıvılaştırılmış doğal gaz (LNG) depolama tesisi (terminali) bulunmaktadır. Bunlardan biri BOTAŞ tarafından, diğeri de Ege Gaz A.Ş. tarafından işletilmektedir. Ayrıca Etki Liman İşt. Doğal Gaz İth. İhr. ve Tic. A.Ş.'ye de EPDK tarafından depolama lisansı (LNG) verilmiş olup, 2021 yılında faaliyete başlaması planlanmaktadır.

4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu'nun 4 üncü maddesinin, 4 üncü fıkrasının, (d) bendi: *"...Depolama lisansı almak için başvuran tüzel kişilerde; depolama yapacak teknik ve ekonomik yeterliliğe sahip olmak, tasarrufları altında bulunacak depolama kapasitelerinin tümünü sistemin eşgüdümlü ve güvenli bir tarzda işlemesine yardımcı olacak şekilde idare edeceklerini taahhüt etmek, tasarrufları altında bulunacak depolama kapasitelerinin sistem elverişli olduğu takdirde, tarafsız ve eşit bir şekilde hizmete sunulacağını taahhüt etmek şartları aranır."* hükmüne haiz olup, depolama faaliyetinde bulunacak tüzel kişiler tasarrufları altında bulunacak depolama kapasitelerini tarafsız ve eşit bir şekilde hizmete sunmakla yükümlüdürler.

Soru 5:

LNG nin nakli ve depolama özellikleri dikkate alındığında yaşanabilecek olası bir doğal gaz arzı sıkıntısında LNG ortaya çıkacak talebi karşılayabilecek bir alternatif midir?

Cevap 5:

LNG, doğal gazın -163 °C'de sıvılaştırılmış formu olup, doğası gereği nakliyatı ve depolanması esnasında durduğu ortamda buharlaşmaktadır. Bu çerçevede LNG'nin uzun süre depolanması mümkün olmamakta ve belirli aralıklarla gazlaştırılarak sisteme verilmesi gerekmektedir. Hal böyle iken, LNG terminallerindeki LNG sirkülasyonunun sürekliliği gerekmektedir. Bu çerçevede BOTAŞ tarafından özellikle tüketimin yüksek olduğu kış döneminde Marmara Ereğlisi ve EGEGAZ LNG Terminallerinden sisteme azami miktarda doğal gaz sevkiyatını teminen, gerek spot bazda gerek uzun dönemli sözleşmeler kapsamında bu terminallerin kapasiteleri ölçüsünde LNG ithalatı yapılmaktadır. Halihazırda ithal edilen LNG'nin özellikle kış aylarında boru gazına alternatif olarak değil, boru gazı ile birlikte kullanılan bir arz kaynağı olarak değerlendirilmesi gerekmektedir. Ayrıca, ülkemizdeki mevcut

LNG Terminallerinin maksimum kapasitesi kadar LNG ithalatı yapılması durumunda, yıl bazında 13,8 milyar Sm³ kadar LNG ithalatı gerçekleştirilebilir. Bu durum, yıl bazındaki doğal gaz talebinin yaklaşık %28'ine tekabül etmektedir.

Sorular 6, 7:

-Hâlihazırda ülkemiz hangi ülkelerden hangi miktarda LNG ithal etmektedir? İthal edilmekte olan LNG miktarı yıllık doğal gaz ihtiyacımızın ne kadardır?

- Basın yayın organlarında yer alan bilgilere göre doğalgaz arz güvenliğini sağlamaya yönelik olarak LNG ithalatını artırmak amacıyla Katar ile bir ön anlaşma yapılmıştır. Ülkemizin LNG ithalatında artışa paralel olarak gerekli altyapı yatırımları da planlanmış mıdır? Mevcut altyapı bu ithalatı karşılayabilecek özelliklere sahip midir? Marmara Ereğlisi'nde bulunan LNG terminalinde bu amaçla kapasite artırımı için yeni yatırımlar yapılmakta mıdır? Yapılıyor ise bu yatırımlar ne zaman tamamlanabilecektir?

Yatırımlar tamamlandığında Marmara Ereğlisi LNG terminalinin depolama kapasitesi ne olacaktır?

Cevaplar 6, 7:

Hâlihazırda BOTAŞ ile Cezayir/Sonatrach firması arasında yılda yaklaşık 4,4 milyar Sm³ doğal gaz eşdeğeri LNG'nin ithalatına yönelik ve yine BOTAŞ ile Nijerya/NLNG Ltd. firması arasında yılda yaklaşık 1,3 milyar Sm³ doğal gaz eşdeğeri LNG'nin ithalatına yönelik uzun dönemli LNG Alım Satım Anlaşmaları mevcuttur. Ayrıca arz güvenliğinin temini amacıyla ihtiyaç duyulması halinde EGEĞAZ LNG Terminali'nden gazlaştırılarak iletim sistemine verilmek üzere BOTAŞ tarafından uluslararası piyasada faaliyet gösteren çeşitli ülkelerden ve firmalardan spot LNG kargoları temin edilmektedir.

Bu çerçevede 2015 yılında BOTAŞ tarafından yapılan toplam ithalat miktarı içerisinde tüm LNG'nin payı yaklaşık %18'dir.

Ayrıca, Marmara LNG terminalinde kapasite artırımı çalışmalarına devam edilmektedir. Söz konusu tesise ilave 1 depolama tankı montajı yapılacak olup, depolama tankı ilavesinden sonra terminalin depolama kapasitesi 90 milyon Sm³ kadar artacaktır ve 2020 yılı itibarıyla da Günlük Gazlaştırma kapasitesi yaklaşık 27 milyon Sm³ olacaktır.